

Oliepris øger Nordsøprovenu - tiltrængt gave til statskassen

Nyt olieprisskøn fra Det Internationale Energi Agentur er en massiv opjustering i forhold til Finansministeriets hidtil anvendte antagelser. Det opvejer hidtil de negative nyheder fra Energistyrelsens olieproduktionsskøn og dollarkursen. Nordsøindtægterne er større end beregnet i Finansministeriets 2015-plan fra 2007, men på linje med Finansministeret skøn i Konvergensprogrammet fra 2008. Den højere oliepris vil imidlertid øge olieproduktionsskønnet, da det bliver mere rentabelt. Endvidere kan nye store gasfund øge indtægterne fra Nordsøen yderligere, vurderer Energistyrelsen. AE foreslår, at merindtægterne fra Nordsøen placeres i en oliefond og investeres i klima og uddannelse.

af chefanalytiker **Martin Madsen**

3. december 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Det Internationale Energi Agentur har i en nye prognose fra november 2009 løftet olieprisen sammenlignet med den prognose, som Finansministeriet hidtil har benyttet. Det øger isoleret set indtægterne fra Nordsøen med 85 mia. kr. målt som en engangsindtægt i dag, hvilket svarer til en varig årlig indtægt fra i dag og al fremtid på 1,7 mia. kr.
- Energistyrelsens seneste prognose for olieproduktionen fra juni 2009 gav anledning til en nedjustering af olieproduktionen, hvilket trak Nordsøindtægterne ned. Ligeledes trækker en lavere dollarkurs indtægterne ned, så det opvejer den øgede oliepris. Olieindtægterne er imidlertid stadig permanent højere end i 2015-planen.
- Nedskrivning af olieproduktionen skyldes delvist de tidligere lavere olieprisforventninger, der gjorde olieindvinding mindre rentabel end nu oplyser Energistyrelsen.
- I Energistyrelsens gasproduktion indgår ikke det nye store gasfund fra Svane-feltet. Her kan der ligge en fremtidig finansieringsjoker.

Kontakt

Chefanalytiker

Martin Madsen

Tlf. 33 55 77 18

Mobil 20 95 64 05

mm@ae.dk

Presseansvarlig

Janus Breck

Tlf. 33 55 77 25

Mobil 40 61 34 38

jb@ae.dk

Nyt olieprisskøn er langt mere positivt end Finansministeret hidtil har turde indregne

Det Internationale Energi Agentur (IEA) har i november offentliggjort World Energy Outlook 2009, som giver det seneste bud på den langsigtede olieprisudvikling. Her forventes det, at olieprisen i 2020 vil nå 100 dollar pr. tønde og 115 dollar pr. tønde i 2030, begge målt i 2008-priser. I dag er olieprisen ca. 78 dollar pr. tønde.

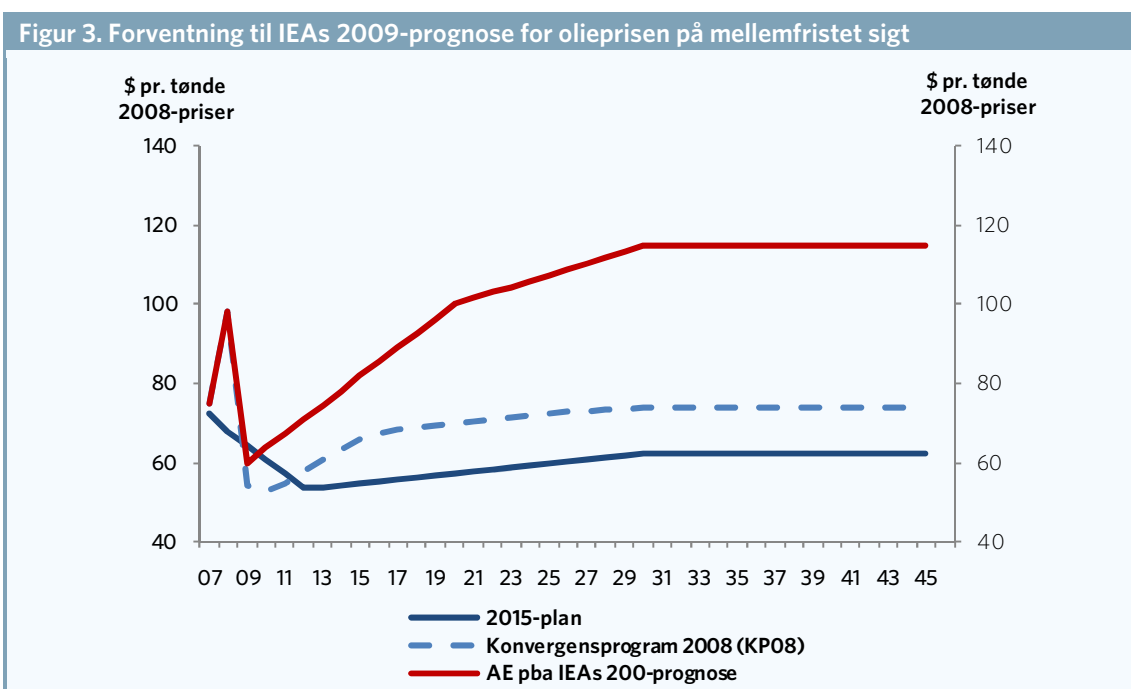
2009-prognosen fra IEA nedjusterer godt nok olieprisen i forhold til sin 2008-prognose, men der er tale om en langt højere oliepris i forhold til IEAs 2006- og 2007-prognoser, som Finansministeriet anvendte i hhv. 2015-planen og Konvergensprogram 2008 (KP08).

I KP08 valgte Finansministeriet ikke, at indregne Det Internationale Energi Agenturs 2008-prognose af "forsigtighedshensyn". Det vender vi tilbage til. I stedet valgte Finansministeriet at fortsætte med at anvende IEAs 2007-prognose. Derfor er der tale om, at olieprisen er opjusteret – faktisk med hele 50 dollar pr. tønde i 2030 – i forhold til IEA 2007-prognose, som Finansministeriet anvendte i sin seneste lange fremskrivning af Nordsøindtægterne. Det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Oliepris ifølge Det Internationale Energi Agentur			
	2015	2020	2030
	\$ pr. tønde olie, 2008-priser		
IEA 2009		100	115
IEA 2008 (Finansministeriet så bort fra denne prognose af "forsigtighedshensyn" i KP08)	108		135
IEA 2007 (Finansministeriet anvendte denne prognose i ØR, aug. 08 og KP08 dec. 08)	61		66
IEA 2006 (Finansministeriet anvendte denne prognose i 2015-planen (aug. 07)	54		62

Kilde: AE pba. Finansministeriet, diverse publikationer og Internationale Energi Agenturs World Energy Outlook november 2009, Executive Summary side 6 <http://www.iea.org/textbase/npsum/weo2009sum.pdf>.

Figur 1 viser olieprisantagelsen frem mod 2040, som en linear interpolation af IEAs skøn for olieprisen i hhv. 2015, 2020 og 2030. Efter 2030 er olieprisen forudsat uændret målt i 2008-priser.

Kilde: AE pba. Finansministeriet, diverse publikationer og Internationale Energi Agenturs World Energy Outlook november 2009.

Af figur 3 ses det, at olieprisen, som i dag ligger på ca. 78 dollar pr. tønde Brent-olie, ventes at løfte sig igen oven på krisens kraftige produktions- og efterspørgselsnedgang. På lidt længere sigt forventes knaphed på olieressourcer og stigende efterspørgsel at føre til yderligere stigende oliepriser.

Det er bemærkelsesværdigt, at olieprisen i dag, på trods af krisen, ligger højere end IEAs langsigtede oliepris på 65 dollar pr. tønde i 2007-prognosen, som Finansministeret af "forsigtighedshensyn" valgte at bruge som udgangspunkt i sin seneste Nordsø-fremskrivning fra 2008.

Nyt internationalt olieprisskøn øger fremtidige Nordsøindtægter

I 2015-planen fra 2007 opgør Finansministeriet bidraget fra Nordsøindtægter til 6,2 mia. kr. 2008-priser (svarende til 0,35 pct. af BNP) målt på den finanspolitiske holdbarhed - også kaldt råderummet - dvs. den varige indtægt år efter år fra og med 2007 og i al fremtid.

Året efter offentliggørelsen af 2015-planen blev indtægterne fra Nordsøen opjusteret, således at råderummet varigt blev forbedret med ca. 1 mia. kr. Det fremgår af Finansministeriets Økonomiske Redegørelse fra august 2008 side 16 og 174, hvor der står:

"Ifølge 2015-planen fra august 2007 indgår indtægterne fra Nordsøen som et varigt finansieringsbidrag på ca. 0,35 pct. af BNP eller godt 6 mia. kr. årligt (2008-priser) i al fremtid...Med de aktuelle olieprisforudsætninger, inklusive Det Internationale Energi Agenturs (IEA) skøn for den langsigtede oliepris fra 2007 (World Energy Outlook, November 2007), lavere dollarkurs og ændrede produktionsskøn [Energistyrelsens Danmarks olie- og gasproduktion, 07 juni 2008], er den varige virkning af Nordsø-provenuerne i størrelsesordenen 1 mia. kr. højere end forudsat i august 2007."

Dette lå også til grund for Finansministeriets seneste lange Nordsøfremskrivning i Konvergensprogrammet fra december 2008 (KP08) på trods af, at der på det tidspunkt var offentliggjort en ny oliepris-prognose i november 2008 fra Det Internationale Energi Agentur. Men Finansministeriet valgte for første gang at se bort fra IEAs prognose af forsigtighedshensyn. Således skriver Finansministeriet på side 11 i Konvergensprogrammet fra december 2008 (KP08):

"Det Internationale Energi Agentur (IEA) har i november 2008 udgivet en ny prognose, hvor skønnet for den reale råoliepris er opjusteret med 60-80 pct. i forhold til IEA-prognosen fra 2007. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator styrkes med ca. 0,2 pct. af BNP, svarende til ca. 4 mia. kr., hvis den nye IEA-prognose lægges til grund for fremskrivningen i Konvergensprogrammet. På baggrund af det store fald i olieprisen siden sommeren 2008 og de aktuelle spotpriser på under 50\$ pr. tønde, er det imidlertid af forsigtighedshensyn valgt at lægge IEA-prognosen fra 2007 til grund for KP08-forløbet."

Siden Finansministeriets Konvergensprogram 2008 er der kommet tre nye oplysninger, som er centrale for beregningen af provenuet fra Nordsøen:

1. Øget oliepris ifølge IEAs 2009-prognose i forhold til den 2007-olieprisprognose som Finansministeriet anvendte (men et fald i forhold til IEAs 2008-prognose).
2. Øget dollarkurs ifølge Finansministeriets Økonomiske Redegørelse fra august 2009.
3. Fald i olieproduktionen ifølge Energistyrelsens 2009-prognose.

Tabel 2 viser, at den varige råderumsvirkning fra Nordsø-indtægterne med de nye oplysninger for oliepris, produktion og dollarkurs er øget til 7 mia. kr. Det er således en varig forbedring af de offentlige finanser med 0,8 mia. kr. i forhold til 2015-planen, mens indtægterne er uændrede i forhold til KP08.

Tabel 1 viser også bidraget til de højere Nordsøindtægter fordelt på oliepris, olieproduktion og dollarkurs i forhold til Finansministeriets seneste Nordsøfremskrivning i KP08. Her fremgår det, at den højere oliepris bidrager positivt til Nordsøprovenuet med 1,7 mia. kr. ift. KP08. Det opvejes dog af nedjusteringen af olie- og gasproduktionen, som bidrager negativt med 1,1 mia. kr. samt en lavere dollarkurs med Finansministeriets antagelser som bidrager negativt med 0,6 mia. kr. ift. KP08. Det fremgår af tabel 2 og uddybes nedenfor.

Tabel 2. Nordsø-råderum og bidrag fra ny information (med 2007 som udgangspunkt)

	Mia. kr., 2008-niveau
1. 2015-plan, august 2007	6,2
2. Konvergensprogram, december 2008	7,0
3. Nordsø-råderum med ny information om oliepris, produktion og \$-kurs, december 2009	7,0
4. Samlet ændring fra 2015-planen til nu med ny information (3-1)	0,6
5. Samlet ændring fra Konvergensprogram 2008 til nu med ny information (3-2)	0,0
Heraf bidrag fra:	
5.1 Det Internationale Energi Agenturs seneste oliepris-prognose, november 2009	1,7
5.2 Energistyrelsens seneste prognose for olie- og gasproduktion, juni 2009	-1,1
5.3 Finansministeriets seneste dollarkurs-prognose, august 2009	-0,6

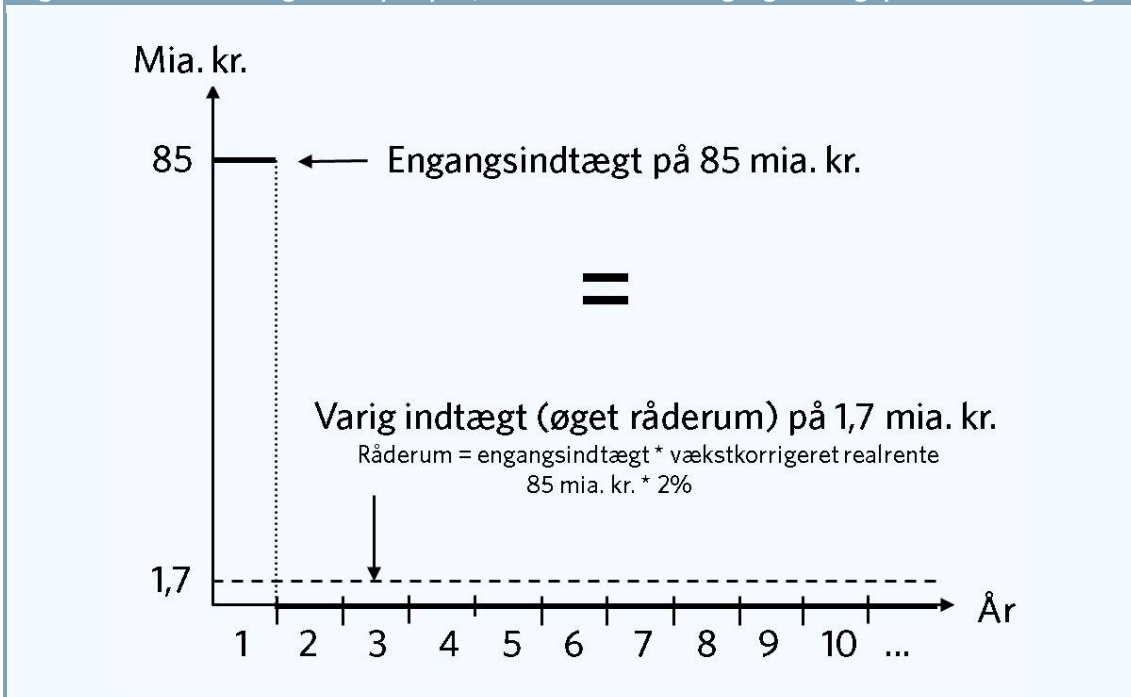
Kilde: AE pba. Finansministeriets publikationer (Økonomisk Redegørelse hhv. august 2008, december 2008 og august 2009, Konvergensprogram december 2008), Det Internationale Energi Agenturs World Energy Outlook 2009, november 2009 og Energistyrelsen Danmarks olie- og gasproduktion 08, juni 2009.

Årligt olieprisbidrag på 1,7 mia. kr. er lig éngangsindtægt på 85 mia. kr. i dag

Råderummet fra det nye olieprisskøn på 1,7 mia. kr. er dog en hypotetisk størrelse, hvor man omregner olieindtægter år for år til en fast årlig indtægt i al fremtid fra og med i dag, dvs. en såkaldt annuitet. Omregningen fra varig råderum til en éngangsindtægt i dag afhænger af diskonteringsfaktoren (dvs. den nominelle rente fratrukket den nominelle BNP-vækst), som Finansministeriet i 2015-planen antages til knap 2 pct.

Et råderum på 1,7 mia. kr. svarer til en éngangsindtægt i dag på 85 mia. kr. Det fremkommer ved at dividere 1,7 mia.kr. med diskonteringsfaktoren på 2%. Det fremgår af figur 2.

Figur 2. Råderumsbidrag fra oliepris på 1,7 mia. kr. svarer til engangsindtægt på 85 mia. kr. i dag

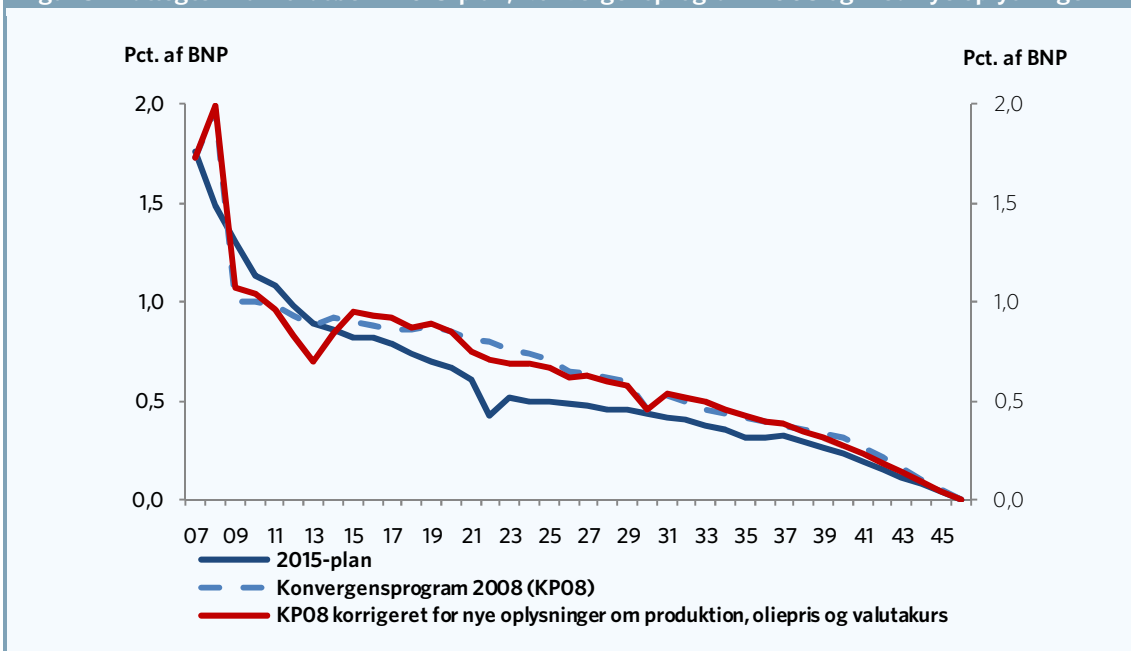

Kilde: AE pba. Finansministeriets antagelser om rente og vækst i 2015-planen, teknisk baggrundsrapport, december 2008.

Nordsøindtægter er opjusteret særligt efter 2015 i forhold til regeringens 2015-plan

Det forudsættes, at der er en gradvis udtømming af olie- og gasreserverne i Energistyrelsens produktionsfremskrivning, som falder bort i årene efter 2040. Dermed har indtægterne midlertidig karakter. Det fremgår af figur 3.

Figur 3. Indtægter fra Nordsøen i 2015-plan, Konvergensprogram 2008 og med nye oplysninger

Kilde: AE pba. Finansministeriet Økonomisk Redegørelse august 2009, Det Internationale Energi Agenturs World Energy Outlook 2009, november 2009 og Energistyrelsen Danmarks olie- og gasproduktion 08, juni 2009.

Der er imidlertid stor usikkerhed om indtægterne fra Nordsøen de kommende årtier, da der er usikkerhed om olieprisen, olieproduktionen, der kan påvirkes af ny teknologi, samt dollarkursen. Alle forhold har betydning for indtægterne fra Nordsøen.

Finansministeriet opdaterer sin Nordsøfremskrivning i deres næste Konvergensprogram, som er udskudt fra primo december til ultimo januar 2010.

Dollarkursen er lavere end Finansministeriet sidste år

I Konvergensprogrammet fra 2008 som er baseret på Økonomisk Redegørelse, december 2008 er det forudsat, at dollarkursen er 5,8 i 2010. Denne kurs holdes konstant i den lange fremskrivning. Finansministeriet har nedjusteret dollarkursen sit seneste skøn i Økonomisk Redegørelse, august 2009 til 5,2 i 2010. Det fremgår af tabel 3. Det betyder, at en tønde olie målt i kroner er øget mindre end løftet i olieprisen ovenfor (målt som dollar pr. tønde) antyder. Dollarkursen på 5,2 fastholdes i AEs fremskrivning.

Tabel 3. Dollarkurs ifølge Finansministeriet	
	2010
	Kr. pr. dollar
KP08 baseret på Økonomisk Redegørelse, december 2008	5,8
Økonomisk Redegørelse, august 2009 som anvendes i denne AE-fremskrivning	5,2

Kilde: AE pba. Finansministeriet.

Olieproduktionen er nedjusteret

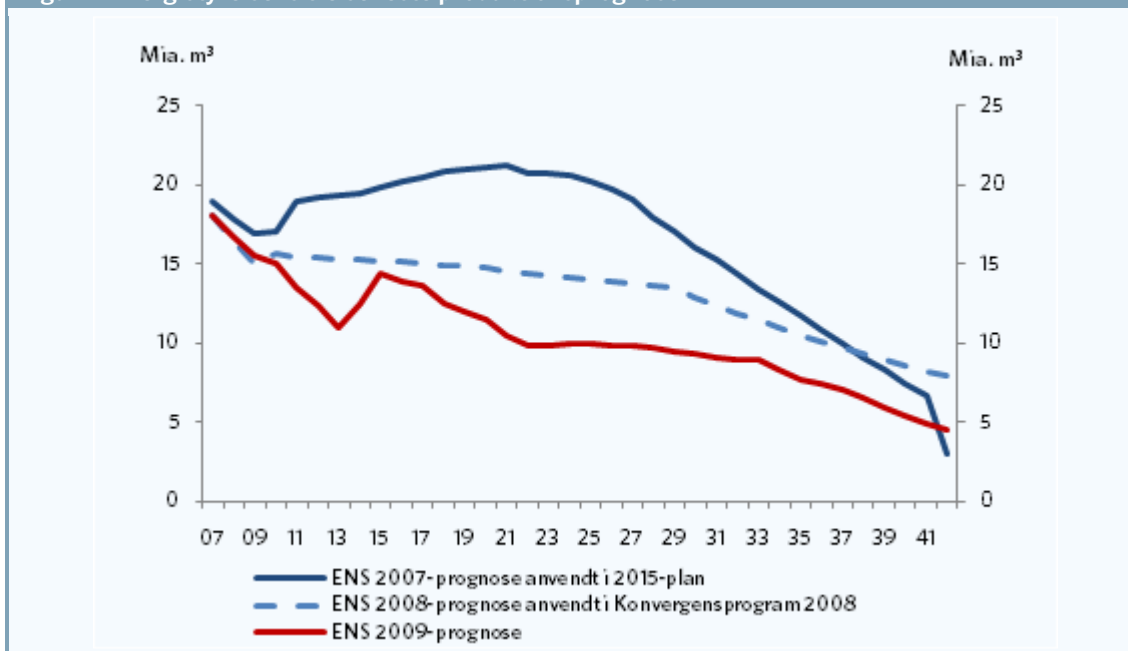
Energistyrelsens seneste prognose for olieproduktionen fra publikationen "Danmarks olie- og gasproduktion 08" fra juni 2009 viser, at olieproduktionen er nedjusteret kraftigt i forhold til både 2007-prognosen, som lå til grund for 2015-planen, og 2008-prognosen, som lå til grund for Danmarks Konvergensprogram 2008. Det fremgår af figur 4.

Forklaringen på nedskrivning af produktionsprognoserne skyldes ifølge Energistyrelsen, at nye og bedre analyser mht. teknologi og efterforskning har vist, at det tidligere store teknologibidrag ikke er muligt. Flere steder i verden anvendes allerede en ny generation af indvindingsteknologi, der kaldes tertiære indvindingsmetoder eller EOR, der er en forkortelse af "Enhanced Oil Recovery", som betyder forbedret olieindvinding. EOR benyttes endnu ikke i Danmark. Globale erfaringer med forskellige EOR-metoder viser, at den gennemprøvede EOR-metode med injektion af CO₂, kan være anvendelig på danske felter.

Størrelsesordenen af teknologi- og efterforskningsbidragene afhænger dog af den skønnede udvikling i olieprisen. Et højt niveau for olieprisen vil alt andet lige gøre det mere rentabelt at udvikle ny teknologi, som kan øge indvindingen af olie og gas. Det vil påvirke holdbarheden af de offentlige finanser positivt, hvis indtægter fra olie- og gasindvinding i Nordsøen er større eller fortsætter længere end antaget, blandt andet via højere oliepriser og forbedret indvindingsteknologi udover det forudsatte.

I Børsen den 27. juli 2009 udtaler en kontorchef fra Energistyrelsen i forbindelse med nedjusteringen af olieproduktionen: "Vi mener derfor ikke, at vi befinder os i en normalsituation – og at der, i takt med at krisen tager af igen, nok vil være grundlag for at opjustere skønnet igen"

Figur 4. Energistyrelsens tre seneste produktionsprognoser

Anm.: Forklaring på produktionsknækket i 2013 skyldes indfasningen af yderligere potentiale på Halfdan-feltet samt at Hire-feltet sættes i gang. Ny udbygning af produktion giver en kortvarig stigning som efterfølgende henfalder.

Kilde: Energistyrelsen.

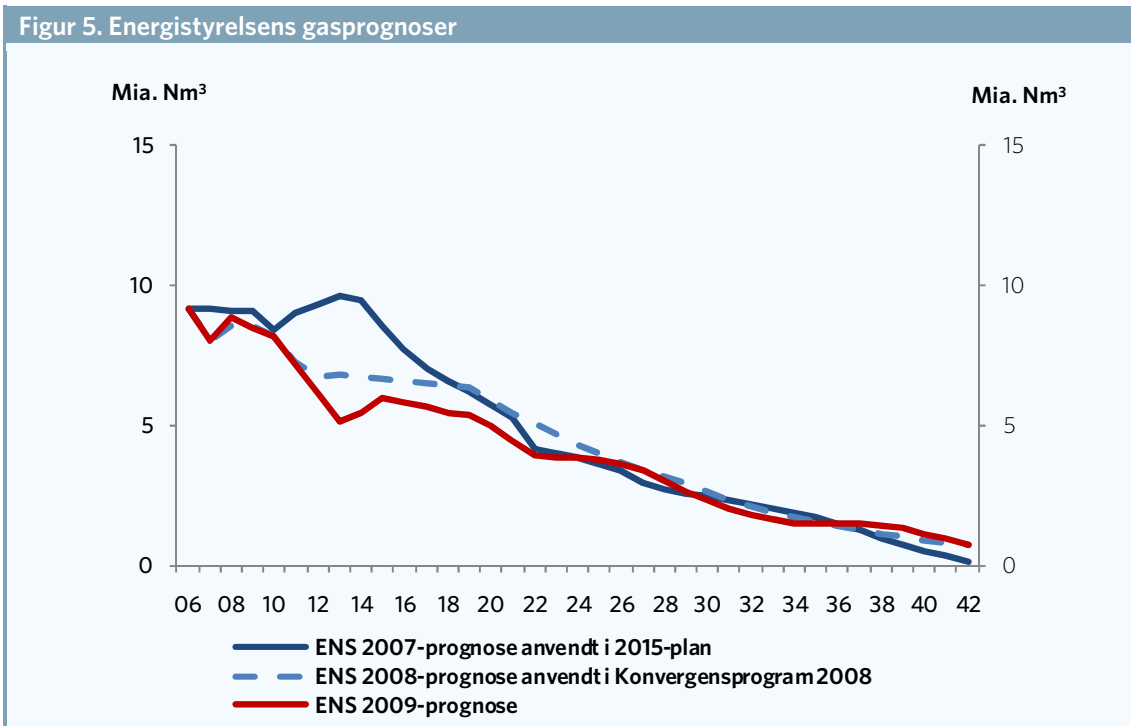
Gasproduktionen kan vise sig at blive en joker

Gasproduktionen er stort set uændret i forhold til 2015-planen. Det fremgår af figur 5.

På Energistyrelsens hjemmeside¹ fremgår det, at "selv om Energistyrelsen har været nødt til at nedskrive oliereserverne, er der lyspunkter i de fremtidige udsigter for aktivitetsniveauet i Nordsøen...Energistyrelsen vurderer således, at der er store potentialer i DONG Energy E&P's Svane-gasfund...Svane-fundet har været under vurdering siden 2002, og i 2008 udløb fortroligheden af brøndata fra boringen. Energistyrelsen skønner på baggrund af de tilgængelige data, at Svane-reservoiret kan indeholde endnu mere gas end Tyra, hvis akkumulerede produktion og reserver overstiger 100 mia. Nm³, svarende til 25-30 års dansk forbrug."

Ifølge Energistyrelsens prognose for gasproduktionen indgår Svane-reservoiret ikke med særligt stort potentiale. Under ¼ af potentialet er efter Energistyrelsens udsagn indregnet i produktionsprognoserne, som er vist i figur 4. Så her kan der ligge en fremtidig finansieringsjoker. Det har imidlertid ikke været muligt at få oplysninger om, hvad potentialet er, målt i milliarder kroner.

¹ <http://www.ens.dk/da-dk/info/nyheder/temaer/20090615oliegas/sider/20090615faldendeolieproduktion.aspx>

Kilde: Energistyrelsen.

AE: Placer de ekstra olieindtægter i en Nordsøfond

AE foreslår, at de ekstra milliarder placeres i en oliefond til offentlige investeringer i rene/energibesparende teknologi, vedvarende energi, grøn transport og uddannelse, som er kendetegnet ved ikke at være permanente udgifter. Olieressourcerne ventes at slippe op om 30-40 år. Ved at olieindtægterne placeres i en fond og investeres frem for at bruge indtægterne på skattelettelser og forbrug, sikrer man, at ikke kun nuværende generationer, men også fremtidige generationer får gavn af denne midlertidige indtægtskilde. Norge har netop en sådan oliefond.

En Nordsøfond vil dels sikre, at der prioriteres midler til centrale målsætninger på klima- og uddannelsesområdet, dels at undgå en gentagelse af, en finansminister bliver forblændet af de mange olieindtægter og fejlagtigt tror, at man kan "købe hele verden" (som Thor Pedersen udtalte i forbindelse med finansloven i 2006). De store offentlige overskud under højkonjunktoren skyldtes i høj grad de ekstraordinært store Nordsø-indtægter og skyggede over regeringens uansvarlige politik, som betød, at finanspolitikken gik fra at være holdbar efter velfærdsaftalen i sommeren 2006 (ifølge Finansministeriet selv) til, at finanspolitikken igen var uholdbar i efteråret 2007, da 2015-planen med ufinansierede skattelettelser blev vedtaget. En Nordsøfond kan eksempelvis bestå af de ekstraordinære Nordsøindtægter der forventes at komme i forhold til 2015-planen.